

Universitätsbibliothek Paderborn

**AD sa[n]ctissimu[m] || dominu[m] nostru[m] Leone[m]
papam || decimu[m]. Ac diuu[m] Maxemilianum
Imperatorem || semper augustu[m]. APOLOGIA ... || Iacobi
hochstraten. Artiu[m] & sacre theolo=||gi[a]e ...**

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniae, 1518

Cap[itu]l[u]m. ix. Refellit excusat[i]o[n]em Capnio[n]is ex Burge[n]si
sumpta[m]. Refellit quoq[ue] fundame[n]ta ei[us] tanq[ue] friuola ex
vitriu[m] dictionu[m] ridicule capta

urn:nbn:de:hbz:466:1-34634

LIBER I. CAP. IX.

mis) inclinauerit te donoz. vt nō solū oēs rōnes ac errores (si allu-
cinatiōes dici nō debeat) s; z oēs vires atq; conat⁹ ipēderes. z h̄ nō
vt hi de q̄bō narras in alicui⁹ sc̄ti euectōem aut laudē. Nec in vti-
rū execratōem quoz lans aut turpitudine nō satis efferri p̄t. vey in
exaltatōem inimicōz ei⁹ p̄ quē saluati sum⁹ b̄ndicti sanguinis ch̄ri
sti. p̄iudicādo tū fidei ch̄ristiane. tū auctoritati z p̄latōz z p̄ncipuz
Nec deniq; veridice aut doctozes aut p̄cionatores vsq; adeo etol-
lūt minimū sc̄tū. aut execrant viciū minimū. vt p̄termissa veritas
te minora asserāt maiorib; ante stare (Veritas nāq; ē nec in min⁹
Sc̄tus Tho. nec declinare in mai⁹) s; vnūq; q; put est sunt p̄secuti Tu aut decli-
2° q. cix. ar. nās a vero falsuz p̄suadere nō erubuisti. Q; si adicias ampli⁹ loq;
iii. erit q̄ id tibi ostēdat.

¶ Ep̄lm. ix. Refellit excusatōem Lapniōis ex Burgēsi sump-
tā. Refellit quoq; fundamēta ei⁹ tanq; friuola ex viciū dictionū
ridicule capta IOAN. REVC. H.

Et ml̄tos libros renoluēdo in Burgēsi illam expōnez repperi
Ch̄ristū videlz dū diceret. scrutamini sc̄pturas. de sc̄ptur; Thal-
mudic; irellerisse. ip̄m aut egregiū bibliē z sacraz lr̄az expōsitorem
ita vt certet q̄dā mō cū Thico. de lyza. iudicāt pene oēs. Assumpsi ḡ
illud tanq; pbabile z verissē. THEOLOGVS

Burgen.
fol. vii. fa. p.

Joan. v.

Derogat doc-
torib; Cap.
fol. vi. facie p.

Offēdit Bur-
gen. Lap. tēp-
rari⁹ locutus

Additio ad
euāgē^m. falsa.

¶ Si Lapniō oēs renoluisses libros. offendisses Burgen. z
aliter. z ad sc̄toz mētē h̄ac expōnisse ch̄ri auctoritatē. Esaie.
vij. additōe. iij. s; qd̄ tue p̄cinnabat iudaice affectōi. id delegisti. id
et q̄ritasti. Et insup cū tuā exorsus eēs inspidā p̄sultatōem. testat⁹
es Lapniō eā sup ch̄ri s̄bo. Scrutamini sc̄pturas zc. tanq; sup p̄ci-
puo q̄dā te collocasse fundamēto. nulla dūi Burgēsi. aut certe cu-
iusuis alteri⁹. tibi ad stipulātis penit⁹ ibi habita mētōe. q̄nimo tū
burgesez ip̄m. tū alios doctozes aduersus Thal. scribētes vti testes
inutiles parui habuisti. Nisce derogās s̄bis Itaq; ipedit me nihil
q̄cqd supradicti nr̄e fidei adūsus Thal. scripserūt. Qua igit̄ frau-
de hic loci p̄ burgesem te excusare ausis nō video. nisi forsan ei eaz
ob rē assentiēdū arbitrat⁹ illic nō es. q̄ nō p. sed s̄ Thal. scripserit
¶ Verūtū burgesem in sua expōnete loq; tēperati⁹ locutus
fuisse facile p̄stabit attēdēti p̄mo te q̄si p̄ regula tradidisse
Ch̄ristū (cū diceret scrutamini scripturas) in bibliā atq; in rabino-
rū libros sc̄pturas diuisisse. Deinde q̄ illic ch̄ristū sc̄pturas rabino-
rū (ex q̄b; Thal. s̄ nos p̄fect⁹ est) p̄p̄e (s̄ est eas z nullas alias) desi-
gnauisse dicis deniq; (qd̄ q̄ falsissime ex tuo met capite ad sacru ad-
disti euāgelii) easdē rabinoz sc̄pturas in p̄hibēdo ch̄ro testimoniū
sacre parificari bibliē. z h̄ac q̄dē a te p̄fictā falsitatē cū nota maxie
asseuerasti assertōis. cū subdis. Et hec est veritas. Et idē q̄q; q̄ cla-
rissime p̄z dū. scribis q̄q; ch̄ristū mādas Thal. mudicas nō p̄cre-

LIBER I. CAP. IX.

mari debere scripturas. q̄n potius eaz in scholis diligentē mādasſe
pſcrutatōem. diſputatōes quoq; ac teſtimonia ſui aduentus ex eo
deſumere. Que oīa in dictis tuis ſupra reducta atq; delucide oſten
ſa fuere. ca. v. et. vj. §. j. Et (qđ lōge turpiſſimum eſt) eius infrūte
temeritatis fuiſti. vt hāc expōnez tā friuolā tā temerariā q; futiſſi
ſimis ſubnīā fundamētis ſctōz ſentētūſ firmiſſimis ſcripturarū
ſuffulſe baſiōſ irreuerēter eq̄paraueris argumēto. xxij. p̄me tue de
claratōis ſic inq̄ens. Et licz alij doctores exponant de libris bibliē.
tā p̄t etiā ſic exponi. qz nō videt q̄ plus eoz expoſitio ſit fundata ī
ſcriptura q̄ iſta. Ex quib; oīb; iā recitatis incōueniētib; .nec vnū
qđē burgenſis aut dixit aut lris mandauit. quin poti; p̄ themate
eliciēdo qđ ſecuturo alluderet tractatui. occaſiōe vt cūq; ſcholasti
co ritu accepta. in eā videt pollicite; expoſitōem

§. iij. Neq; de tam p̄celebri patre ambigendū eſt ſi (quēadmo Burgen. reli/
dū vt tibi Capnion) traria ei ſanctoz obiecta fuiſſ; ex q̄t cui capnō.
poſitio. quin pro ſanctoz auctoritate reuerentiaq; doctorū. humili arcetiſſime inſi
liter z facile expoſitōem hanc ipſe retractaſſet. Nam vt dictuz eſt. det.
in additōe quarta ſuper Eſaie. vij. ca. expoſitioni ſctōz patēter ac
cedit. et in hoc expoſitionem hanc ſatis retractauit. cui tñ Capni
on ſepiuſcule admonitus. nō taz p̄terue q; p̄tinaciter uſq; modo Job. xxxij. et
heres. Video te plenū adhuc ſermonib; ſed vereor ne iteruz quod xv.
non expediat loquaris

IOAN. REVCH.

Et vt ita opinarer mouit me vis trū dictionū. que ibi ponūtur Primū Cap.
Illa eñ dictio Scrutamini grece ſonat. ac ſi diceret diſputate in motiū
ſcholis. Ut plurimū aut ſit apud eos diſputatio in ſcholis. de ſcri
barum et doctorū libris. Mouit me z illa dictio Putatis. que ſi Scōz motiū.
in lingua greca in qua euāgeliiū primo ſcriptū eſt inſpiciat. ſcat ac
ſi diceret. putatis. hoc eſt p̄ vero teneris. nec tñ veruz eſt. vos in il
lis ſcripturis habere vitā eternā. qz vita eterna nō p̄ſiſtit in libris
p̄fertim illis Tertio mouit me illa dictio. et. ac ſi dixiſſet. Et p̄
ter ſacras ſcripturas ille etiam ſcribarum ſcripture teſtimoniū phi
bent de me. Auctoritas igitur ipſius Burgenſis primū. z ſuaſio
nes ex trib; dictionib; ortē ſecūdariō. ad ita opinandū me moue
runt vt dicerem. qđ chriſtus p̄ſcrutari iubet. illud cremari non
vult. Et ita ſumpſi medium. ſi non ex veris. tamen ex veriſſimilib;
p̄out ſepiſſime fit.

THEOLOGVS

§. iij. Iterū inuoluis ſententias figmētis z ſermonib; impe
ritis caligine opus z leargū paſſus. Naz chriſtus ipſe Job. xxxvij.
materiā hanc p̄cludens ſepm de ſacre bibliē ſcripturis exponit di
cens. Eſt q̄ accuſat Moiſes. Si eñ crederetis Moiſi. crederetis

Do 4.

LIBER I. CAP. IX.

forſitan ⁊ mihi. De me eſſi ille ſcripſit. ſi aut̄ illi⁹ litteris nō credi-
tis. quō ſobis meis crederis. Non ergo ſolū falſitatē Capnion in-
ducis. verū ⁊ chriſti expoſitōem impugnare laboraſti. ⁊ id q̄dez p̄
motiua ridicula Motiuū em̄ Capnion tuū p̄mū liquido vento-
ſum p̄ſtat eſſe ⁊ vaniſſimū. qz ⁊ iudei nō tam de rabinoy ſcriptis q̄
longe ampli⁹ de biblię textib⁹ diſputare in ſchol⁹ p̄ſueuerūt. qd̄ ſeri-
atim ⁊ id q̄ facillime de ſcripturis proferemus Legiſti ne Matth.
ij. quid reſponſi dederūt iudei herodi ſciſcitātī vbi nā chriſtus naſ-
cereſ. qm̄ p̄uina diſquiſitōe atqz cōferentia. principū ſacerdotū. et
ſcribar. vtiqz ex canone ſcripturę. ex p̄pheta nō ex tuo Thalmud.
reſponderūt. qm̄ in bethleem iude. Nō p̄mendāſti p̄terea memo-
rie. q̄ chriſto iuxta ſabbati cōſuetudinē ſynagogā intranti. ⁊ ad le-
gendū aſſurgenti. oblatuſ eſt liber. non tui Thalmud. ſed Eſaie p̄
phete. cui⁹ ſcripturā dixit dñs ch̄s noſter. ea tempeſtate eſſe adim-
pletā. Per plura (mō velles) ei깯modi ſpectares Joānis. vij. ali깯qz
locis exēpla. tpe geſta ſaluatoris. de cui⁹ tpe ⁊ tu nūc loqueris. aſſe-
ris vtiqz. impudēter. apud eos vt plurimū ſolitā diſputatōez ha-
beri in ſcholis de ſcribar atqz doctoz libris.

S. U. In ſecūdo deinde motiuo p̄ tua ſapientia theologica ſa-
tis turpiter te Capnion feſelliſti. haud animaduertens.
nequaquā dixiſſe ſaluatorē noſtrū. qz vos putatis in illis vitā eter-
nam eſſe vel p̄ſiſtere (hoc etem̄ verū erat) at dixit. qz vos putat̄ in
illis vitam habere eternā. qd̄ indubie falſum erat. vtpote q̄ poſt tot
tantaqz chriſti (que vita eterna eſt) viſa tum miracula tū p̄digia.
in ſacris eū intelligere ſcripturis recuſabāt. quiqz nō indagāde ve-
ritatis amore. ſed reprobandi libidine ſcripturas ſcrutabantur. Qd̄
palā videre licet Joānis. vij. vbi Nicodemo pro chriſto loquēti.
frivole iſultātes aiebāt. ſcrutare ſc̄pturas ⁊ vide. qz a galilea p̄phe-
ta nō ſurgit. quā qdē eozū obiectōem in ſuo originali loco Nicola-
us lyranus ⁊ primo de Helifeo. deinde de Delbora. demuz de Tho-
bia addit eſſe nugaciſſimā. Ex quib⁹ cōſequeus fit eos nō veritati
ſcripturę ſed ei깯 deprauationi intendiſſe

S. M. Huic p̄inde noſtre ſolutiōi ⁊ tue iuſte obiurgatiōi ad-
ſtipulaſ diu⁹ Auguſtin⁹ in ſuo quē pro iudeoz p̄uerſi-
one edidit elegantiſſimo libro. his verbis iudeos p̄ueniens. ſcru-
tamini ſcripturas in quib⁹ vos putatis vitam eternā habere. ⁊ p̄-
fecto haberetis ſi chriſtū in eis intelligeretis. Accedit ⁊ Hugo car-
dinalis qui ſup eodem chriſti ſermone in hec loq̄t verba. ⁊ id in p̄-
ſona ſaluatoris. Sed (inquiens) dum me qui ſum vita a ſcripturā
ab̄icitis. vitam in eis nūqz inuenietis. Aſſunt ⁊ huic noſtre reſo-
lutioni ſanctus Chriſoſtom⁹. homelia. p̄. et Nicolaus lyranus cū
ceteris doctozibus.]

Matth. ij.

Luce iij.

Joan. vij.

Nā ſe Capni.
feſellerit

Joan. vij.

Nico. ly.

Aug⁹.

Hugo car.

Chriſto.

S. vii. Cui igitur (sicuti iam vides) iuxta mentem sanctorum. quod solum illud putatis. adaptari sacris litteris verissime quod ait. imo et beat. quod te o Capnion singulariter mirabilis theologum promouere potuit. ut ea extraneam. tam absurdam denique et hereticam. ex hoc solum. putatis. eliceret expositionem. Assentiendo dominum christum per solum putatis. scripturas in Biblia et in libris diuinitate Rabinorum. illicque loci non sacras litteras. vix Rabinorum traditiones. saluatore in sui testimonium aduertit citauisse

Ex hoc christi putatis. Capnion hereticam extorsit expositionem.

S. viii. Deinde quibus et tertio tua expositione coloribus iam depictam suis. super tremula nimis collocasti arundine. ea de illa ductio. Et inaniter extrahendo Si neque sacrum spectes euangelium. utique intuebere in hoc euangelii loco. de sacris litteris nullam christum ante habuisse mentem. sed perperis eum de Joannis testimonio. de auditu patris vocis. de miraculorum operibus fuisse locutum. Christo itaque cum hac interfereret ductio. et neque animus erat de reprobandis. traditionum scripturarum loqui. tamquam propter sacras litteras. et ipse prohiberet de eo testimonium (ut enim nunc diximus. nulla de sacris litteris mentio antecesserat) sed volebat christus propter triplicia mox commemorata testimonia. quae illico promittunt. sacras quibus sibi prohibere testimonium scripturas. Et haec est ab omnibus indubie approbata. scitis expositionibus intera hae veritas. quam autem tu dices magnopere asserendo idubiam esse veritatem. falsitas esse quincis mēda

Joan. v.

S. ix. Deinceps quae ridenda veniat tua in hac re ima. Cuiusmodi ginatio. vel ex eo deprehendere debueras. quoniam tu ipse promittis solitum esse christum Rabinorum scripturas (ut ex tertia clausula constat) appellare traditiones. ex quibus plane aduersus te sequitur. quod si dominus illic de Rabinorum scripturarum loqui instituisset (ut tu putas) clari utique atque perpendio se absoluisset. dicendo. scrutamini traditiones. quod vos in illis vitam putatis habere eternam. et ille testimonium prohibent de me. Dixit itaque Capnion quod te letargia ceperat. quod oculos tuos obduxerat caligo. ut tui oblitus. in sermone continuo et coherente. recitans ceipitares conceptum sermonem eloquere ad plenum. attamen scito solum varia in rudente. multas habere vanitates. Caue igitur ne multiplex sit sermo oris tui.

Ecclesiastes. vii
Job. vii.

Capnion decimum declarans Capnionem delirasse circa intelligentiam eius quod est scrutari scripturas

IOAN. REVCH.

Enimvero ut hoc aliter repetam dico ibi. dominum locutum fuisse de libris sacre scripture quod quidem negari non potest.

THEOLOGVS

S. i. Cuius spiritus contra veritatem timet. iuste ea percussus est plaga ut sibi inmet dicitur factus sit. et ore proprio se condemnet. Sic sic dum hoc Capnion asserit. inficias in non posse id. quod per tua virili more. nescio quod triu dictionum perfecta energia. improbare enifus fueras. te utique arguis. te stragulo necas. palinodia cecinisti. dum ex vna parte. e christi solum dicentis. scrutamini scripturas. et. concludas non modo christum. in Biblia et Rabinorum libros. secasse scripturas. vix etiam astruxisti in

Job. xv.

Palinodia cecinit a se distat Capnion
Joan. v.